

JANUSZ NEKANDA-TREPKA

1. Dane osobiste (stopień, imię i nazwisko, data urodzenia, zawód, stan cywilny):

Starszy strzelec podchorąży Janusz Nekanda-Trepka, ur. w 1920 r. technik budowlany, kawaler.

2. Data i okoliczności aresztowania:

Aresztowany 14 czerwca 1941 r. w Wilnie w czasie masowych aresztowań, bez podania jakiegokolwiek powodu.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Wywieziony do Szypunowa w Ałtajskim Kraju.

4. Opis obozu, więzienia:

Pozostawałem tam jako zesłaniec, przesiedleńca mający wolny wybór mieszkania. Z powodu braku zasobów pieniężnych zmuszony byłem korzystać z wyznaczonego mi przez NKWD mieszkania, którego warunki higieniczne były złe.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

Prawie sami Polacy, przeważnie inteligencja zesłana bez wyroku i podania przyczyny. Grupa niezgrana, pełna wewnętrznych tarć, szybko załamała się psychicznie, z wyjątkiem nielicznej grupy wieśniaków dostosowujących się do nowych warunków pracy.

6. Życie w obozie, więzieniu:

Pierwsze 20 dni byłem na przymusowych robotach w cegielni, gdzie nie byliśmy informowani o normach i po tym okresie średni zarobek wynosił 30–35 rubli. Z tej sumy trzeba było się całkowicie utrzymać. Następnie pracowałem na robotach polnych i w kuźni w sowchozie. To, co zarabiałem, z trudem wystarczało na kiepskie przeżycie.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

NKWD mimo umowy polsko-sowieckiej nie zwolniło nas i nie zmieniło swego stosunku do 23 października 1941 r.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska niewystarczająca i niechętna, zupełny brak środków leczniczych.

W czasie pobytu na zsyłce nikt nie umarł. Według relacji ustnych przesiedleńców z tego samego sowchozu, w którym byłem jako zesłaniec, w czasie podróży na południe zmarło 25 proc. przesiedleńców z tego sowchozu, szczególnie starsi mężczyźni. Z powodu małej pewności nazwisk nie podaję, zmarł m.in. mój ojciec ppłk Władysław Nekanda-Trepka.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączności z krajem nie miałem z powodu rozpoczęcia się wojny sowiecko-niemieckiej.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony 23 października 1941 r., po długich podróżach w celu wstąpienia do armii, ciągłym odsyłaniu przez władze nasze i NKWD do kołchozów, 13 marca 1942 r. wstąpiłem do 10 Dywizji Piechoty w Ługowoj [Ługowoje].